

inž. Dragutinom Kovačinom

Razgovarali smo posle sastanka kolegija »Ribokombinata« u Beogradu 17. maja ove godine. Iskoristio sam tu priliku za razgovor. »Hvatanje« prilike nije ništa posebno kad se zna da je sagovornik direktor RO Ribnjačarstvo »Sišćani« u Čazmi 11 godina i radnik u istoj firmi od početka radnog odnosa ili punih 20 godina. Bio je uspešan kao poslovođa, visokokvalifikovani radnik i upravnik ribnjaka te najzad sada kao direktor firme. Po tome uživa ugled i obavlja funkciju predsednika Skupštine Poslovne zajednice slatkovodnog ribarstva Jugoslavije i njenog Izvršnog odbora, zatim Fonda za primenu nauke u ribarstvu, a i u matičnoj opštini obavljao je i obavlja društveno-političke funkcije. Budući da je aktivan i zauzet na sastancima i dogovorima nije u čestoj prilici za ovakvu vrstu razgovora. Zato je pravi zgoditak uhvatiti priliku za razgovor sa ovakvom ličnosti.

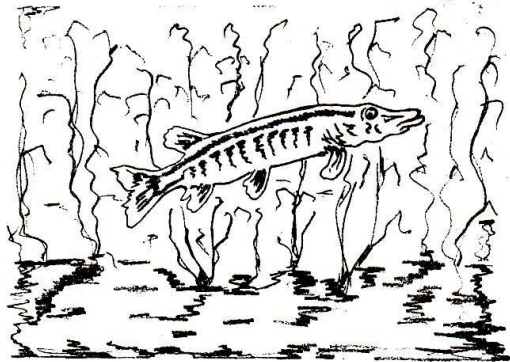
Pitanje: Imate li primjedbu na uvodno predstavljanje?

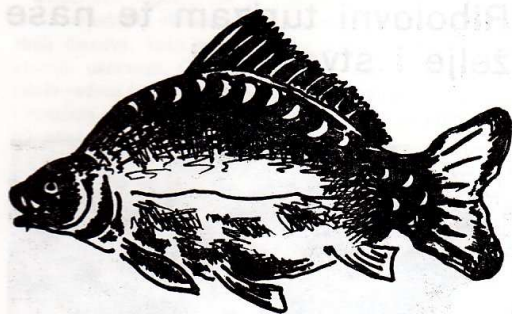
Odgovor: Istina je da sam počeo kao ribarski poslovođa još 1963. godine. Prethodno sam 1961. godine učio zanat u Ribnjačarstvu Končanica. Kasnije sam 8 godina sticao znanje i praksu kao upravnik ribnjaka u Vukšincu i Narti. Bio sam, tako reći, stalno u čizmama i na terenu u operativnim poslovima sa radnicima. To iznosim da ilustrujem značaj rada u operativi na ribnjaku. Posao je svakodnevno dinamičan jer se radi sa živim organizmima za razmnožavanje, uzgoj i tov. To traži punu angažiranost i ljubav za posao. Ja mislim da sam te uvjete ispunjavao i »svjedok« je, eto, rezultat dokle sam stigao, kao što piše u uvodu.

Pitanje: Možete li kao predsednik Skupštine Ribozajednice Jugoslavije dati uvid u stanje te djelatnosti prema sadašnjim kriznim uslovima?

Odgovor: Kao i u cijelom društvu, posebno u poljoprivredi čiji smo mali dio, teško se posluje. Ipak, podatak da u našoj djelatnosti nema organizacija koje su u 1987. godini poslovale s gubitkom govori o tome da se iz petnih žila borimo za dohodak i svladavamo, među ostalima, i administrativne mjere. Da, administrativne mjere jer smo zamrzavanjem cijena u najpogodnijem

razdoblju plasmana od novembra do maja imali niske maloprodajne cijene, tako da su nas i jabuke prešle. Naime, kilogram šarana prodavali smo za 2.200 dinara, a kilogram jabuka na tržnici prodaje se i po 2.500 dinara. S pastrvom je isto stanje. Prodavali smo je za 3.500 din./kg, a samo hrana za kilogram njezina prirasta u koeficijentu 2,2 stoji 3.915 dinara. Kad se zna da u sastavu hrane 60% čine uvozne komponente riblje brašna, soje i lijekova, jasno je da to svakodnevno povećava cijenu uzgoja pastrva. Dakle, administrativne mjere pogodile su i nas kao i druge organizacije koje su se domaćinski ponašale, štedile i došle u situaciju da su na niskim osobnim dohocima. Niski osobni dohoci ribarskih organizacija znače odricanje za pozitivno poslovanje i nisu stimulativni s obzirom na uvjete u kojima se radi. To dovodi u pitanje pravodobno i kvalitetno obavljanje poslova zbog nedostatka odgovarajuće radne snage. Financijskom rezultatu pomogao je i sistem obračuna valorizacije pa, eto, nemamo organizacija sa službenim

gubitkom u poslovanju za godinu 1987. Bilo je dosta teškoća s nepovoljnim vremenskim uvjetima i gubicima zbog toga. U više ribarskih organizacija štetu su nanijele poplave, a osobito u Končanici i Prnjavoru. Želim istaknuti potrebu pokretanja ili nastavljanja inicijative da se za ribarske radnike izbori beneficirani radni staž zbog teških uvjeta rada. Naime, ima mnogo bolesnih i radno nesposobnih radnika što utječe na slab interes za zapošljavanje u ribarstvu.

Pitanje: Kad govorimo o poslovanju, kako je u tom pogledu sa organizacijom u kojoj ste direktor?

Odgovor: Na 1.475 hektara proizvodnih površina proizveli smo u godini 1987. 2.078 tona ribe ili 1.408 kg/ha. Na domaćem tržištu prodali smo 597 tona, a u izvozu 717 tona ribe. S prosječno 155 zaposlenih radnika i vrlo niskim prosječnim osobnim dohotkom od 146.765 dinara ostvarili smo ukupan prihod 1.994.832.371 dinar, dohodak 754.129.837, a ostatak dohotka bio je 551.233.867 dinara. Imali smo i teškoća. U proljeće prijetila je poplava, a ljeta je bilo kišovito i prohladno, što se negativno odražavalo na prirast ribe. Sve u svemu moram biti zadovoljan kao i svi u kolektivu.

Pitanje: Želeo bih čuti novije mišljenje o inicijativama za reorganizaciju, udruživanje ili drugi vid organizovanja Poslovne zajednice. To je od interesa za sve ri-

bare. Znam da ste na prve glasove o tome bili kategorični, što objašnjavaju ove reči: »dok sam predsjednik ja, nema promena«! Kakvo je sada stanje i vaše mišljenje?

Odgovor: Nakon Rezolucije o agraru na sjednici CK SKJ i poslije IX. sjednice CK SK Srbije, kada je utvrđen zadatak »kritičko preispitivanje organizovanosti i funkcionisanja poslovnih zajednica u Agrokompleksu Srbije«, izvršioći toga zadatka Privredna komora, Zadrudni savez i Republički komitet za poljoprivredu načinili su materijal. O njemu se raspravljalo u većim poljoprivrednim organizacijama i poslovnim zajednicama da bi se vidjelo raspoloženje za reorganizaciju i stav o predlogu da se PZ u Srbiji ujedine u jednu sa sektorima rada po djelatnostima. Od tih konstatacija treba da pođem redom. U proljeće prošle godine na osnovi razgovora u Komisiji za poljoprivredu Skupštine SFRJ u Radnoj zajednici Fonda za stočarstvo STOFo počelo se razgovarati o tome da se poslovne zajednice u poljoprivredi na razini Jugoslavije udruže u STOFo. To se ticalo i naše PZ i ispitivano je raspoloženje za tu inicijativu. Iako je bilo pojedinačnih sklonosti toj inicijativi, nas nekoliko energično se suprotstavilo tome, i dobili smo podršku Izvršnog odbora i nekih drugih foruma. U proljeće se spomenuti materijal za PZ pojavio u republici Srbiji. O tome se razgovaralo i u Privrednoj komori Hrvatske. Naše dosadašnje aktivnosti u tom pogledu bile su dosta spore. Ne zbog kočenja reorganiziranosti, nego zbog želje da se postigne forma koja je najpovoljnija za ribarstvo. Smatram da je orijentacija na spajanje PZ morskog i slatkododnog ribarstva najpovoljnija. Zbog toga nismo mirovali. Po prirodi posla stara je namjera da se udruže dvije postojeće poslovne zajednice. Tu staru inicijativu »oživjeli« smo i aktualizirali pa aktivnosti u vezi s tim teku dosta brzo. U osnovi smo suglasili za udruživanje. Potkraj evibnja održat ćemo sastanke izvršnih organa u Biogradu i Splitu u vezi s razmatranjem programa i analize udruživanja. U srpnju planiramo sjednice Skupština PZ radi odluka i suglasnosti za udruživanje. Ako budemo suglasni, do kraja godine završili bismo sve poslove organiziranja i da od 1. siječnja 1989. radimo udruženi u jednoj poslovnoj zajednici.

Mr. ILIJA BUNJEVAC

